

โอกาสในการศึกษากับความมุ่งปรารถนาในการเลื่อนฐานะ : ศึกษากรณี

เฉพาะนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม

นายสมเกียรติ คันสกุล

005125

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยาบัณฑิต

แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

EDUCATIONAL OPPORTUNITY AND MOBILITY ASPIRATION : A CASE STUDY
OF TEACHER COLLEGE STUDENTS AT MAHA SARAKHAM

Mr. Somkiat Tansakula

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Sociology)

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โอกาสในการศึกษากับความมุ่งปรารถนาในการเลื่อนฐานะ :
ศึกษากรณีเฉพาะนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม

ชื่อ นายสมเกียรติ ทัศนกุล

แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ปีการศึกษา 2519

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นสังคมของบิดาของ นักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาและกับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อขั้นสูงขึ้นไปของนักศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครุกับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อขั้นสูงขึ้นไป

การวิจัยนี้ได้อาศัยนักศึกษาวัยวิทยาลัยครูมหาสารคามที่จะสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2518 รวมทั้งสิ้น 344 คน นักศึกษาระดับ ป.กศ.ต้น (จำนวน 154 คน แยกเป็นชาย 96 คน เป็นหญิง 58 คน) และนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง (จำนวน 130 คน แยกเป็นชาย 60 คน เป็นหญิง 70 คน) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาตรี (จำนวน 60 คน แยกเป็นชาย 29 คน เป็นหญิง 31 คน) ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ในการเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาจำนวนดังกล่าว ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วน ส่วนสถิติที่ใช้มี Pearson's Product Moment Correlation Coefficient และ Chi-square

ผลจากการวิจัยพบดังต่อไปนี้คือ นักศึกษา ป.กศ.สูง และนักศึกษاپริญญาตรีส่วนมากสังกัดชั้นสังคมของบิดาที่สูงกว่านักศึกษา ป.กศ.ต้น นักศึกษาหญิงโดยส่วนรวม นอกจากจะสังกัดชั้นสังคมของบิดาที่สูงกว่านักศึกษาชายแล้ว ยังมีผลสัมฤทธิ์สูง มีความปรารถนาที่จะศึกษาต่อขั้นสูงขึ้นไป และมีความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครูมากกว่านักศึกษาชาย

อีกด้วย นักศึกษาโดยส่วนรวมที่สังกัดชั้นกลางค่อนข้างสูงมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูง
ขึ้นไป และมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครูมากกว่านักศึกษาที่สังกัดชั้นต่ำค่อนข้างสูง
อีกทั้งยังพบปัจจัยต่าง ๆ ที่ให้ผลต่อความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไปของนักศึกษา
แตกต่างกัน เป็นต้นว่า ผู้ที่มีบิดามารดาเป็นกลุ่มมียศเหนี่ยวมุ่งปรารถนาศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป
มากกว่าผู้ที่มีเพื่อน ๆ ผู้ที่มาจากบิดามีอาชีพรับราชการมุ่งปรารถนาศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป
มากกว่าผู้ที่มีบิดามารดาอาชีพเกษตรกรกรรม และผู้ที่ตั้งใจจะประกอบอาชีพครูมีความมุ่งหมาย
ปรารถนาดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ไม่ตั้งใจจะประกอบอาชีพครู

Thesis Title Educational opportunity and mobility
aspiration: A case study of teacher college
students at Maha Sarakham.

Name Mr. Somkiat Tansakula

Department Sociology and Anthropology

Academic Year 1976

ABSTRACT

This research is a study of the relationship between social classes of students' fathers and students' educational achievement and aspiration (including relationship between occupational and educational aspiration). The research was conducted at Maha Sarakham Teachers' College during academic year 1975.

Employing stratified random samples, 344 questionnaires were distributed to: 96 male students and 58 female students at lower certificate of education (25%); 60 male students and 70 male students at education higher certificate (50%); and 29 male students and 31 male students at bachelor's degree level (total population). Pearson's product moment correlation coefficient and chi-square tests were used to analyse the completed questionnaires.

The major result were: students' fathers at higher certificate of education and bachelor's degree levels belonged to

higher social class compared with students' fathers at lower educational certificate level; significant differences in class membership, academic achievement, educational and occupational aspirations were found in female students rather than males; students from upper middle class prefer more education and teaching career to students from upper lower class. Moreover, it was also shown that students' further educational aspirations depended on the following pairs: parents rather than peer group; students' fathers who were civil servants rather than agrarians; and students who planned to be teachers rather than those who did not.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอย่างดียิ่งจากศาสตราจารย์
 ดร. เสรีน ปุณณทิตานนท์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำ รวมทั้งได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง
 ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์
 ดร. ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง ศาสตราจารย์ ดร. ประสาท หลัดศิลา และศาสตราจารย์
 ดร. พัทธยา สายหู ก็ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ข้อคิดและคำแนะนำตลอดมา
 จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนจึงขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้
 สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ ดร. ประกอบ คุณารักษ์ ผู้อำนวยการหน่วย
 วิจัยสถาบันมหาวิทยาลัยศิลปากร และอาจารย์ ดร. พิรลิตี คำนวนศิลป์ แห่งหน่วยวิจัย
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์
 ฉบับนี้เป็นอย่างดี.

สมเกียรติ ทันสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาหรือมูลเหตุในการวิจัย	1 ✓
จุดมุ่งหมายในการวิจัย	4 ✓
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2 งานวิจัยที่นำมาอ้างอิง	18
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งปรารถนา	19
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการศึกษา	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล	33
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4 ผลการวิจัย	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการทดสอบสมมติฐาน	72

บทที่

หน้า

5	สรุปการวิจัย.....	74
	สรุปจุดมุ่งหมายในการวิจัย.....	74
	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	74
	สรุปผลการวิจัย.....	75
	อภิปรายผล.....	79
	ข้อเสนอแนะ.....	93
	บรรณานุกรม.....	96
	ภาคผนวก.....	99
	ประวัติการศึกษา.....	117

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย แยกตามระดับการศึกษาและเพศ	35
2 การกระจายระดับการศึกษาตามชั้นสังคมของบิดา.....	41
3 เปรียบเทียบการตั้ง กัดชั้นสังคมของบิดาของนักศึกษาแต่ละระดับ	43
4 การกระจายเพศตามชั้นสังคมของบิดา (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา)	45
5 เปรียบเทียบการตั้ง กัดชั้นสังคมของบิดาของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา)	47
6 ความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาคือขั้นสูงขึ้นไปเมื่อแยกตามเพศ (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	49
7 ความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาคือขั้นสูงขึ้นไปเมื่อแยกตามเพศ (กรณีคิดแต่ละระดับการศึกษา)	50
8 ความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาคือขั้นสูงขึ้นไปเมื่อแยกตามเพศ และเมื่อนำเอาระดับผลสัมฤทธิ์มาประกอบการศึกษา (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา)	51
9 ความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู เมื่อแยกตามเพศ (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	52
10 ความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู เมื่อแยกตามเพศ (กรณีคิดแต่ละระดับการศึกษา).....	53
11 ชั้นสังคมที่นักศึกษาประเมินและเมื่อเปรียบเทียบกับชั้นสังคมของบิดา (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	54
12 ชั้นสังคมของบิดากับผลสัมฤทธิ์ในการศึกษา (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	55
13 ชั้นสังคมของบิดากับผลสัมฤทธิ์ในการศึกษา (กรณีคิดในระดับป.กศ.ตน).....	56

14	ชั้นสังคมของบิดากับผลสัมฤทธิ์ในการศึกษา (กรณีคิดในระดับ ป.ศ.สูง).....	57
15	ชั้นสังคมของบิดากับผลสัมฤทธิ์ในการศึกษา (กรณีคิดในระดับปริญญา ตรี).....	58
16	ผลสัมฤทธิ์ในการศึกษากับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูง ขึ้นไป (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	59
17	ผลสัมฤทธิ์ในการศึกษากับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูง ขึ้นไป (กรณีคิดแต่ละระดับการศึกษา).....	60
18	กลุ่มยึกเหนียว อันตบหนึ่งกับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูง ขึ้นไป (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	61
19	ชั้นสังคมของบิดากับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	62
20	ชั้นสังคมของบิดากับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป (กรณีคิดแต่ละระดับการศึกษา).....	63
21	ผลสัมฤทธิ์ในการศึกษากับความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพ ครู (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	64
22	ผลสัมฤทธิ์ในการศึกษากับความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพ ครู (กรณีคิดแต่ละระดับการศึกษา).....	65
23	อาชีพของบิดากับความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	66
24	อาชีพของบิดากับความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู (กรณีคิดแต่ละระดับการศึกษา).....	67
25	ชั้นสังคมของบิดากับความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	68

26	ชั้นสังคมของบิดากับความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู (กรณีศึกษาแต่ละระดับการศึกษา).....	69
27	ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครู กับความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป (กรณีศึกษา การศึกษ).....	70
28	ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพครูกับ ความมุ่งปรารถนาที่จะศึกษาต่อชั้นสูงขึ้นไป (กรณีศึกษา การศึกษ).....	71

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	การกระจายระดับการศึกษาตามชั้นสังคมของบิดา.....	42
2	เปรียบเทียบการตั้งกัชั้นสังคมของบิดาของนักศึกษาแต่ละระดับ	44
3	การกระจายเพศตามชั้นสังคมของบิดา (กรณีคิดรวมทุกระดับ การศึกษา).....	46
4	เปรียบเทียบการตั้งกัชั้นสังคมของบิดาของนักศึกษาชายกับ นักศึกษาหญิง (กรณีคิดรวมทุกระดับการศึกษา).....	48